

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosundan maaş alanlarla ilköğretim müfettişi ve denetmenleri aylık derecelerinde yapılacak değişiklik hakkında kanun lâiyhası ile Muğla Mebusu Nuri Özsan'ın, ilkokul öğretmenlerinden veya ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta ve daha yüksek dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanların veyahut Millî Eğitim Vekâleti merkez ve taşra teşkilâtında ve üniversitelerde çalışanlardan 5242 sayılı Kanundan faydalanamıyanların aylıklarının bir derece yükseltilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Bütçe komisyonları raporları (1/722, 2/549)

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosundan maaş alanlarla ilk öğretim müfettişi ve denetmenleri aylık derecelerinde yapılacak değişiklik hakkında kanun lâiyhası (1/722)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2702, 6 - 3564

22 . XII . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosundan maaş alanlarla ilköğretim müfettişi ve denetmenleri aylık derecelerinde yapılacak değişiklik hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 . XII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

GEREKÇE

İlkokul öğretmenlerinin yurdun en uzak köşelerine varıncaya kadar yayılıp her türlü güçlük- lere ve büyük mahrumiyetlere katlanarak çocuklarımızı yetiştirme, ümmilikle, cehaletle mücadele yolundaki ve memleket kalkınmasındaki çetin olduğu nispette önemli vazifelerini büyük bir feragat ve fedakârlıkla başarmaya çalıştıklarını izaha lüzum yoktur. Bu yolda kendilerinin ve ailelerinin sıhhatlerini, çocuklarının tahsillerini feda edenlerin sayılarının hayli kabarık olduğu da bir hakikattir. Buna rağmen ilkokul öğretmenlerinin maaş bakımından mağdur buldukları ve bu mağduriyetin sebep ve kaynakları malûmdur. 20, yirmi beş yıllık hizmetlerine karşılık henüz 30 - 35, 30 - 35 yıllık hizmetlerine mukabil 40 - 50 lira maaş almakta bulunan öğretmenler çok- tur. Öğretmenlerin hizmet sürelerine göre maaş bakımından geri kalmalarının sebepleri vaktiyle özel idarelerin malî takatsizlikleri, bütçe imkânsızlıkları yüzünden öğretmen maaşlarını ayarlı- yan kanun hükümlerini tatbik edememiş ve bu suretle müstahak oldukları muntazam terfilerden

mahrum bırakılmış olmalarından ileri gelmektedir. Bir zamanlar ilkokul öğretmenlerinin aylıkları dahi aylarca verilmediği, bu sebeple çok sıkıntılı durumlara düştükleri ve ıstırap çektikleri bilinmektedir.

Hizmet müddetlerine göre aylıklarının çok geri kalması öğretmenlerin haklı ve mütemadi sızlanmalarını mucip olmuş, kendilerinin maaş bakımından mağduriyetleri ve bu mağduriyetin telâfisi hususundaki haklı istekleri kabul edilerek zaman zaman mağduriyetlerinin telâfisi teşebbüslerine girişilmiştir. Nihayet 1948 yılında 5242 sayılı Kanun çıkarılmış ise de bu kanunda tatmin-kâr olmadığı gibi yeni birtakım adaletsizliklere yol açmıştır. Bu adaletsizlik ve haksızlıklar bir taraftan 5242 sayılı Kanunun hukuki ve kanuni mesnetten mahrum olan ve suni olarak ihdas edilmiş bulunan kademelerinden, diğer taraftan da hizmet sürelerinin kanunun neşri tarihi olan 12 . VII . 1948 tarihine göre hesabdilmesine rağmen kanunun neşrinden altı ay sonra 31 Aralık 1948 de yürürlüğe girmesinden ileri gelmiş bulunmaktadır.

Bu aksaklıklar yüzünden aynı yıllarda mesleke girerek biri daima iyi sicil alıp terfi imkânları bulunduğu halde diğeri her hangi bir idari ve inzibati sebepten terfide gecikmiş olan iki öğretmenlerden birincisi kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz terfi etmiş olduğu için kanunun şümulü dâhiline girmemiş, halbuki öbürü kanunun şümulü dâhiline girerek hem terfi etmiş, hem de kanundan önce aldığı maaştaki kıdem süresi hesaplanarak başarılı arkadaşının üstüne geçmiştir. Ayrıca vazifeye tâyin veya işe mübaşerette birkaç günlük veya aylık farklar yüzünden de bir kısım öğretmenler kıdem ve terfiden mahrum kalmışlardır.

Tasarı yukarda izah edilen ve daimî şikâyet mevzuu olan mağduriyetleri ve haksızlıkları kısmen bertaraf etmek maksadiyle hazırlanmış olup ne geriye doğru bir hesaplaşmayı, ne de halen mer'î kanunlar hükümlerine göre bir ayarlama ve intibakı istihdaf etmektedir. Derece yükselmesi için de başarılı çalışmış olmak şartı göz önünde bulundurulmuştur.

Maaş bakımından uğradıkları haksızlıklar ve buna mümasil diğer sebeplerle meslekten ayrılıp başka Devlet hizmetlerine girdikten sonra tekrar mesleke avdet etmiş bulunan ve öğretmenlik dışındaki hizmetleri öğretmenliklerinin üçte birini tecavüz etmeyenlerin ve yine öğretmenlik görevi ile başka vilâyetler ve resmî teşekküllere ait okullarda veya özel okullarda çalışmış bulunanların buralarda geçen hizmetleri kıdemlerinde hesaba katılmak suretiyle hakları mahfuz tutulmak istenmiştir.

Halen öğretmenler arasında bugünkü mevzuata değil, eskiden mariyette bulunan mevzuata göre dahi kıdemlerine nazaran çok aşağı derecelerden maaş alanlar bulunduğu halde tasarı bu gibilerin maaşlarının en çok iki derece yükseltilebilmesini derpiş etmektedir. Tasarı kanuniyet kesbettiği takdirde yedi bin kadar öğretmen faydalanacaktır. Her ne kadar bunun bütçeye aksininin yedi milyon lira kadar tutacağı hesaplanmakta ise de 5242 sayılı Kanundan faydalananlar bu kanundan ancak bir derece istifade edeceklerine ve başarısız geçen yıllar kıdem sürelerinden indirileceğine göre bu miktarın 5,5 - 6 milyon lirayı geçmeyeceği tahmin olunmaktadır.

Muğla Mebusu Nuri Özsan'ın, ilkokul öğretmenlerinden veya ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta ve daha yüksek dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanların veyahut Millî Eğitim Vekâleti merkez ve taşra teşkilâtında ve üniversitelerde çalışanlardan 5242 sayılı Kanunda faydalanamayanların aylıklarının bir derece yükseltilmesi hakkında kanun teklifi (2/549)

1 . VII . 1953

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İlkokul öğretmenlerinden veya ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta ve daha yüksek dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan veyahut Millî Eğitim Vekâleti merkez ve taşra teşkilâtında ve üniversitelerde çalışanlardan 5242 sayılı Kanundan faydalanamayanların aylıklarının bir derece yükseltilmesi hakkındaki kanun teklifim ve gerekçesi, ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına emir ve müsaadelerinizi derin saygılarımla arz ve istirham ederim.

Muğla Mebusu
Nuri Özsan

GEREKÇE

Öğretmenlerin maaşları 22 Mart 1926 tarihinde kabul edilmiş olan 789 sayılı (Maarif Teşilâtına dair Kanun) dan önce bir esasa bağlanmamış bulunmakta idi. Maaşlar bu kanunla tesbit ve tanzim edilmiş, buna göre de ilkokul öğretmenlerinin maaş başlangıcı 15 lira kabul olunmuştu.

24 Mayıs 1929 da kabul edilmiş olan 1452 sayılı Kanun da bütün Devlet memurlarının maaşlarını bir esasa bağlamış ve bu kanunla lise derecesinde tahsil gören memurların maaş mebdeği 20 lira olarak tesbit edilmiştir.

Ancak öğretmenler 789 sayılı Hususi Kanuna tâbi olduklarından 1452 sayılı Kanundan istifade edemedikleri gibi bu kanundan sonra 1 . IX . 1930 tarihinde yürürlüğe giren 1702 sayılı (İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri hakkındaki Kanun) ile de öğretmenlerin maaşları diğer Devlet memurları derecesine çıkarılmamıştır. 1702 sayılı Kanun ise ilkokul öğretmenlerinin maaş başlangıcını 16 lira olarak tesbit etmiştir. Böylelikle gerek 789 ve gerek 1702 sayılı hususi kanunlar sebebiyle öğretmenler 1939 da çıkan 3656 sayılı Kanuna kadar emsali Devlet memurlarına nazaran daha aşağı dereceden maaş almakta devam etmişlerdir. 3656 sayılı Kanunun 26 ncı maddesiyle 1702 sayılı Hususi Kanunun maaş ve terfilere dair hükümleri ilga edilmiş, bu suretle öğretmenler de maaş ve terfi bakımlarından diğer Devlet memurları haklarını kazanabilmişler ve ilkokul öğretmenleri 20 lira asli maaşla vazifeye başlamışlardır. Fakat bu kanunla öğretmenler için bir intibak prensibi kabul edilmemiş olduğundan 1939 yılında mesleğe ilk olarak girenlerle bu tarihten altı yıl önce girmiş olanlar 20 lira maaşta birleşmişler, 1939 dan önce hizmet etmiş olanların 15, 17,5 ve 20 lira maaşlar arasındaki hizmet müddetleri teminat altına alınmamıştır. Diğer meslek erbabının bu kanun sebebiyle kaybedilen hakları muhtelif vesile ve kanunlarla telâfi edilmiş olduğu halde öğretmenler için böyle bir şey düşünülmemiştir.

Gerek 789 ve gerekse 1702 sayılı kanunlarla hiç intibak görmemiş ve ayrıca da özel idarelerin malî takatsizlikleri yüzünden bu mevzuat dâhilinde bile muntazaman terfi edememiş ve netice itibarıyla diğer Devlet memurlarına nazaran mağdur durumda kalmış olan öğretmenler 3656 sayılı Kanunla da haklarının düşünülmemiş olduğunu görünce mağduriyetlerinin telâfisi ve ıslahı için muhtelif makamlara baş vurmuşlar, nihayet kendilerinin bu haklı dileklerini göz önüne alan bâzı milletvekilleri intibak prensibi dâhilinde yeni bir kanun tasarısı hazırlayıp Meclise sunmuşlardır. Tasarı, o zaman (Millî Eğitim Komisyonunda) tatminkâr şeklini almış iken sonradan (Bütçe Komisyonunda) tadillere uğramış ve intibak prensibinden de ayrılarak (5242) sayı ile 6 . VII . 1948 tarihinde kanunlaşmış ve 31 . XII . 1948 tarihinde de yürürlüğe girmiştir,

Bu suretle, ilk teklifin esası, maksat ve prensiplerinden ayrılarak kabul edilen 5242 sayılı Kanun ilkökul öğretmenlerinin mağduriyetlerini telâfi etmedikten başka suni olarak yaratılmış kademeler yüzünden aralarında yeni birçok haksızlıklara, nispetsizliklere ve mağduriyetlere sebep olmuştur.

Bundan başka ilkökul öğretmenlerinden gelip de ilk öğretim müfettişliğinde veya köy enstitüsü öğretmenliklerinde hizmet görenler bu kanundan faydalandırıldıkları halde aynı şekilde ilkökul öğretmenliğinden gelip de orta ve daha yüksek dereceli okullar öğretmenliklerinde, Millî Eğitim müdür, müdür yardımcılıklarında, Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilâtında çalışanlar kanundan faydalandırılmamışlardır. Halbuki 789 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde (Maarif hizmetinde asıl olan muallimlikdir.) Aynı kanunun 18 nci maddesinde de (Maarif Vekâletinin meslekî hizmetleriyle mektep müdürlüklerine muhassıran müderris ve muallimler tâyin olunur) denilmekte ve bu gibi görevlere tâyin edilmiş olanlar kademelerine göre öğretmenlik maaşlarını almaktadırlar. Kaldı ki bu vazifelere öğretmenler arasında başarısı görülenler tâyin edilmektedirler. Bu itibarla kendilerinin kanundan istifade ettirilmemeleri mağduriyetlerini ve haklı şikâyetlerini mucip olmuştur.

Bir yandan 5242 sayılı Kanunun hukuki ve kanuni mesnetten mahrum olan basamaklarının terkedilip kademelerin hesabında geçmiş ve mevcut mevzuata istinadolunarak meydana gelen haksızlıkları ve muvazenesizliği bertaraf etmek, diğer taraftan 5242 sayılı Kanundan faydalanmaları icabettiği halde faydalanamayanların da istifadelerini sağlamak bir zaruret halini almış bulunmaktadır.

5242 sayılı Kanun yukarıda arzedilen sebeplerle intibak prensibinden ayrılmış olduğundan ve öğretmenler için sadece bir atıfet olarak kabul edildiğinden başarı esasını da gözetmemiş, bu sebeple de adaletsizliklere yol açmıştır. Bu tasarinin hazırlanmasında derece yükseltilmesi için başarılı çalışmış olma şartı kabul edilmiştir.

İlkökul öğretmeni olup da meslekte daha faydalı olabilmek için fedakârlıklara katlanarak orta ve daha yüksek bir öğretim müessesesinde öğretmenlik hak ve salâhiyetini almış olanların da mağdur bırakılmamaları derpiş, edilmiş, bu gibilerin daha yüksek öğretim müesseselerine geçmelerine mukabil maaşlarında bir fark olmadığı gibi tahsil süresince kademelerinden kaybettikleri de göz önünde bulundurulurak bu kanundan faydalanmaları için bir hüküm konulmuştur.

Maaş bakımından uğradıkları haksızlıklar ve buna mümasil diğer muhtelif sebeplerle meslekten ayrılıp başka devlet hizmetlerine girdikten sonra tekrar mesleğe avdet etmiş bulunan ve öğretmenlik dışındaki hizmetleri öğretmenliklerinin üçte birini tecavüz etmemiş olanların ve yine öğretmenlik göreviyle başka bakanlıklar ve resmî teşekküllere ait okullarda veya özel okullarda çalışmış bulunanların buralarda geçen hizmetleri kademelerinde hesaba katılmak suretiyle hakları, muvakkat madde gereğince, mahfuz tutulmak istenmiştir.

Elhasıl bu tasarı 5242 sayılı Kanunun teklifindeki maksat ve ruhtan ayrılmamış ve ancak sonradan yapılan tadilatla kabul edilmesinden doğan adaletsizlikleri ve haksızlıkları bertaraf etmek ve istifade etmeleri icabettiği halde istifade edemiyenlerin de faydalanmalarını temin eylemek amacıyla hazırlanmış bulunmakta olup bütçeye aksi de mühim bir yekûn tutmamaktadır.

MUĞLA MEBUSU NURİ ÖZSAN'IN TEKLİFİ

İlkokul öğretmenlerinden veya ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta ve daha yüksek dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan veyahut Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilâtında ve üniversitelerde çalışanlardan 5242 sayılı Kanundan faydalanamayanların aylıklarının bir derece yükseltilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Bu kanunun neşri tarihinde resmî ilkokullarda veya ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta ve daha yüksek dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapmakta olanlar veya Millî Eğitim Bakanlığının merkez ve taşra teşkilâtında ve üniversitelerde çalışanlardan:

A) 1926 yılında ve daha önce mesleke girmiş olup da 1 . I . 1953 tarihinde almakta oldukları maaşları 70 liradan,

B) 1927 - 1931 (dâhil) yıllarında mesleke girmiş olup da 1 . I . 1953 tarihinde almakta oldukları maaşları 60 liradan,

C) 1932 - 1937 (dâhil) yıllarında mesleke girmiş olup da 1 . I . 1953 tarihinde almakta oldukları maaşları 50 liradan,

D) 1938 yılında mesleke girmiş olup da 1 . I . 1953 tarihinde almakta oldukları maaşları 40 liradan, az olanların aylıkları bir derece yükseltilir.

Bunların 1 . I . 1953 tarihindeki aylık derecelerinde geçen hizmet süreleri yeni derecelerinde geçmiş sayılır.

MADDE 2. — Birinci maddedeki esaslara göre yapılacak yükseltmeler usulü dairesinde tesbit edilmiş başarı ve arasız hizmet esasına dayanır. Başarısız geçtiği usulü dairesinde tesbit edilmiş yıllarla hizmet yılları arasındaki infisaller bu kıdem müddetinden indirilir.

Durumu tesbit edilmemiş olan hizmet yılları başarılı sayılır.

MADDE 3. — 5242 sayılı Kanundan faydalananlar bu kanundan faydalanamazlar.

MADDE 4. — 4598 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince kadrolarına nazaran iki üst de-

rece maaşı almakta olanlardan, bu kanundan faydalanarak maaşları yükseltilmesi gerekenlerin terfilerini temin için 20 . 6 . 1952 tarih ve 5974 sayılı Kanunla alınan ekli (1) sayılı cetveldeki kadrolar ekli (2) sayılı cetveldeki kadrolarla değiştirilmiş ve 4926 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okul ve kurumlar kısmında ekli (3) sayılı cetveldeki değişiklik yapılmıştır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi arzularıyla ayrılmış olup da kanunun neşrinden önce mesleke dönmüş bulunanların emekliliğe tâbi bir Devlet hizmetinde geçirdikleri müddet meslekteki hizmet müddetlerinin üçte birinden fazla olmamak şartıyla öğretmenlikte geçmiş sayılır.

Millî Eğitim Bakanlığınca üniversite teşkilâtında, öğretmenlikten gayri bir vazifeye tâyin edilmişlerle başka bakanlığa ve resmî teşekküllere ait okullarda öğretmen olarak çalışmış bulunanlar bu kanunun müddet kayıtlarından muaftırlar.

Bu kanundan faydalanmaları mümkün iken öğrencilik dolayısıyla meslekten ayrılmış bulunanlar döndüklerinde meslekî kıdemlerine göre bu kanunun hükümlerinden faydalanırlar.

Halen resmî okullarda vazifeli bulunup da daha önce özel okullarda çalışmış olanların bu okullarda geçen hizmetleri kıdemlerin tesbitinde göz önünde bulundurulur.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

[1] NUMARAL CETVEL

Kaldırılan kadrolara ait

D.	Görevin çeşidi	1952 Sayı	1953 Sayı	1954 Sayı	1955 Sayı	Aylık
13	İlkokul öğretmeni ve yardımcı öğretmeni	14 070	16 631	21 892	25 310	20
12	» » » »	2 937	2 535	2 113	4 433	25
11	» » » »	4 125	3 488	2 870	2 680	30
10	» » » »	4 441	4 909	5 393	4 421	35
9	» » » »	2 108	2 538	2 975	3 945	40
8	» » » »	525	771	1 019	1 508	50
7	» » » »	166	180	190	510	60
6	» » » »	50	50	50	50	70
5	» » » »	8	8	8	17	80
	Yekûn	28 410	31 110	36 510	42 874	

[2] NUMARALI CETVEL

Yeniden alınacak kadrolara ait

D.	Görevin çeşidi	1953 Sayı	1954 Sayı	1955 Sayı	Aylık
13	İlkokul öğretmeni ve yardımcı öğretmeni	15 631	20 892	24 310	20
12	» »	2 125	1 703	4 023	25
11	» »	3 488	2 870	2 680	30
10	» »	5 409	5 893	4 921	35
9	» »	3 038	3 475	4 445	40
8	» »	1 171	1 419	1 908	50
7	» »	190	200	520	60
6	» »	50	50	50	70
5	» »	8	8	17	80
	Yekûn	31 110	36 510	42 874	

[3] NUMARALI CETVEL

4426 sayılı Kanuna bağlı 1 numaralı cetvelin Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne ait okul ve kurumlar kısmında yapılacak değişiklik.

İndirilecek kadrolar			İlave edilecek kadrolar		
Derece	Aylık	Aded	Derece	Aylık	Aded
11	30	258	9	40	100
			8	50	100
			7	60	58
					258

[4] NUMARALI CETVEL

5479 sayılı Kanunla alınan kadrolara ilâve edilmesi istenilen kadrolar

Kadro derecesi	Aded	Lira	Aylık tutarı Lira	Yıllık tutarı Lira
35	500	× 250 =	125 000	
40	500	× 300 =	150 000	
50	400	× 350 =	140 000	
60	10	× 400 =	4 000	
	1 410		419 000	× 12 = 5 028 000
		Tenzil edilecek kadrolar		
20	1 000	× 175 =	175 000	
25	410	× 200 =	82 000	
	1 410		257 000	× 12 = 3 084 000
				İhtiyaç olan ödenek 1 944 000

Orta öğretime ait
İlave edilecek kadrolar

40	100	× 300 =	30 000	
50	100	× 350 =	35 000	
60	58	× 400 =	23 200	
			88 200	× 22 = 1 058 400

İndirilecek kadrolar

30	258	× 225 =	58 050	× 12 = 696 600
				İhtiyaç olan ödenek 361 800

Millî Eğitim Komisyonunun raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/722, 2/549

Karar No. 7

4. I. 1954

Yüksek Reisliğe

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosunda maaş alanlarla ilköğretimi müfettişi ve denetmenleri aylık derecelerinde yapılacak değişikliğe dair Millî Eğitim Vekâletince tanzim kılınan kanun lâyihası ile Muğla Mebusu Nuri Özsan tarafından aynı maksatla ve şümülî daha geniş kanun lâyihası komisyonumuza havale buyurulmuş olmakla Maliye ve Millî Eğitim Vekili temsilcileri ile Muğla Mebusu Nuri Özsan hazır oldukları halde keyfiyet müzakere edildi.

Her iki lâyihanın mucip sebepleri arasında ilkokul öğretmenlerinin muhtelif tarihlerde neşrolunan kanunlarla mebde maaşları tesbit edilirken işbu mebde maaşlardan çok evvel hizmeti geçmiş öğretmenleri kıdemleri hesap edilmeyerek öğretmen okulundan mezun olan bir gencin mebde maaşı ile bu gence öğretmenlik yapmış olan kıdemli hocanın maaşlarının aynı seviyede tutulduğu ve bundan başka o zamanlar vilâyetlerin hususi muhasebelerinden maaş almakta bulunan ilkokul öğretmenlerinin kıdemlerine göre hak etmiş oldukları dereceden maaş alamadıkları ve bu suretle diğer Devlet memurları arasında mağdur bir duruma düşmüş oldukları ileri sürülmektedir.

Bundan başka Muğla Mebusu Nuri Özsan'ın teklifinde ayrıca ilkokul öğretmenliğinden gelerek orta, teknik, meslekî ve yüksek dereceli okullarda öğretmenlik vazifesi almış bulunan öğretmenlerin ilkokullarda geçirdikleri hizmetlerin kıdemlerin hesabında göze alınması ve yine bu türlü öğretmenlerin Millî Eğitim Vekillığinin merkez ve vilâyetler teşkilâtında geçen hizmetlerinin de kıdemlerinin tesbitinde hesabedilmesi, bu gibilerin özel okullarda geçmiş hizmetlerinin kıdemlerine sayılması suretiyle uğradıkları mağduriyetin bir dereceye kadar önlenmesi istenilmektedir.

Komisyonumuz ayrı ayrı Maliye temsilcisiyle Millî Eğitim Vekâleti temsilcisini ve teklif sahibi Muğla Mebusu Nuri Özsan'ı dinledi. Bundan başka Öğretmen Dernekleri Millî Bir-

liği Reisi Profesör Hamdi Ragıp Atademir'i de komisyona getirerek uzman sıfatıyla bu mevzular hakkındaki izahatına muttali oldu.

Mevzu hakkındaki lâyhalar aynı maksadı gütmekte oldukları için birleştirilerek müzakere edilmeleri ciheti karar altına alındı. Bundan sonra mesele münakaşaya konuldu. İşbu münakaşalar sonunda komisyonun beliren temayüllerini göz önünde tutarak bâzı müşterek prensiplere varılması ve buna göre kanun lâyhaları üzerinde yapılacak tadillerle meseleye bir hal şekli bulunması için Trabzon Mebusu M. Reşit Tarakcıoğlu, Gümüşane Mebusu Vasfi Mahir Kocatürk, Kastamonu Mebusu Ziya Termen, Edirne Mebusu Cemal Köprülü ve Rize Mebusu Ahmet Morgil'den müteşekkil bir küçük komisyon teşkiline karar verildi.

İkinci celsede yine Maliye ve Millî Eğitim vekillikleri temsilcileri hazır buldukları halde Su Komisyonunun raporu okundu. Bu raporda şu prensip kararlarına varılmıştı,

a) Hükümet teklifinde de belirtildiği üzere ilkokul öğretmenlerinin almakta oldukları maaşlarla haiz buldukları kıdemleri arasında bir adaletsizlik mevcuttur. Millî kültürümüzün en esaslı çarkları mesabesinde olan ilk okul öğretmenlerinin kıdemlerine nispeten maaşlarını artırarak bu adaletsizliği mümkün mertebe azaltmak lâzımdır.

b) İlkokul öğretmenliğinden gelerek Millî Eğitim Vekillığinin orta, teknik v. s. gibi daha yüksek dereceli okullarında öğretmenlik yapmakta olanların ilkokullarda geçmiş olan hizmet müddetlerini kıdemlerinin hesabında göz önünde tutmak lâzımdır.

c) İlkokul öğretmenliğinden gelerek 4926 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince Millî Eğitim Vekillığinin merkez ve vilâyetler teşkilâtında çalıştırılmış ve çalıştırılmakta bulunan öğretmenlerin bu vazifelerde geçmiş olan hizmet müddetlerinin kıdemlerine ilâvesi gerekir. Su Komisyonunun bu görüşleri karşısın-

daki düşünceleri Millî Eğitim Vekilliği temsilcilerinden sorulduğu zaman Vekilliğin Büyük Meclise sunmuş olduğu lâyihadaki esaslara sadık kaldıklarını, Su Komisyonun kademelerin hesaplanmasındaki hizmetlerin şümülünün genişletilmesi meselesinde ayrıca bir diyecekleri olmadığını beyan ettiler.

Maliye Vekilliği temsilcisi ile ilkökul öğretmenlerinin hizmetlerinin pek ağır ve o nispette mukaddes bulunduğu geçmiş yıllarda bu zümre öğretmenlerinin hususi muhasebelerin yoksuzluk içinde bulunmalarından ötürü kademelerine göre maaş derecelerinin tam ayarlanmamış olduğundan Hükümet teklifinde olduğu üzere maaşlarına birer miktar zam suretiyle adalet tesisine taraftar bulunduğunu, ancak ilkökul öğretmenliğinden gelerek Millî Eğitim Vekilliğinin diğer daha yüksek dereceli okullarında ve merkez ve vilâyetler teşkilâtında hizmet edenlerin bu vazifelerde geçen hizmet müddetlerinin kademelerine sayılması gibi hususlar geriye doğru bir muhasebe demek olduğundan malî esaslara aykırı olan bu usulleri kabul edemeyeceğini, esasen Devletin diğer dairelerinde de aynı durumda birçok memur kitlesi mevcut iken bu kitleden yalnız öğretmenleri ayırıp terfiye çalışmanın adalet ve müsavat prensiplerine aykırı olacağını ileri sürerek taraftar bulunmadığını belirtti. Mesele komisyonca uzun uzadıya müzakere edilerek aşağıdaki kararlara varılmıştır :

1. İlkokul öğretmenlerinin mebdede maaşlarını tesis eden 789, 1452, 1702 sayılı kanunların tatbikatı yapılırken kıdemli öğretmenlerin hizmet müddetlerinin hesaba katılmıyarak eski bir öğretmenle ve meselâ yeni bir mezun ile onun öğretmeni olanın aynı maaş derecesinde bulunmak gibi adaletsizlikler olduğu, bundan başka hususi muhasebelere bağlı oldukları zamanlarda öğretmenlerin kademelerine göre hak etmiş oldukları maaş derecelerinin verilmesi, birçok öğretmenler de teftiş görmediklerinden haksız yere terfiden mahrum kalmış oldukları anlaşılmıştır. Bu hususlar daha önce de Meclisin 8 nci devresinde kabul edilerek 5242 sayılı Kanunla bu haksızlıklar önlenmek istenmiş ise de sözü geçen kanunla ancak bir kısım öğretmenleri birer derece terfi ettirebilmiş ve fakat hak sahibi büyük bir öğretmen kitlesi bu kanundan faydalanamıyarak mağdur kalmışlardır.

Komisyon şu mağdur zümrenin haklarının hepsini değil ise de bir kısmının verilmesi için Hükümet lâyihasındaki esasları kabul etmiştir.

Şu kadar ki ilkökul öğretmenliğinden gelerek imtihan vermek veya yüksek tahsili ikmal etmek suretiyle yine Millî Eğitim Vekilliğine bağlı daha üst dereceli okullarda öğretmenlik yapmak kabiliyet ve külfetini göstermiş olanların ilkökullarda geçmiş olan hizmet müddetlerini kademelerinin hesaplanma işinde göz önüne almamak istidat ve külfetlere bir nevi ceza tatbik etmek olduğundan ilkökulda başlayıp daha üst derecelerde devam eden ve aynı Vekilliğe bağlı bulunduğu için bir bütün teşkil eden öğretmenliğin ilkökulda geçmiş olan kısmında kıdem hesaplarında göz önünde tutulması mantık ve adalet esaslarına uygun olacaktır.

Bu şekildeki bir muamele geriye doğru bir muhasebe telâkki edilmeyip şimdiye kadar yerine getirilmemiş olan bir hakkın ilhakı olarak kabul edilmek lâzımgelir ki vicdanlara huzur veren ve demokrat bir Hükümete yakışan tam bir lâzime adalettir.

2. İlkokul öğretmeni iken Millî Eğitim Vekilliğinin merkez ve vilâyet teşkilâtında 4926 sayılı Kanunun 5 nci maddesine dayanılarak çalışmış ve çalışmakta olanlar bu vazifelere kendi arzuları ile değil Vekilliğin sözü geçen kanunla haiz bulunduğu salâhiyetle çalıştırılmışlar ve halen de çalıştırılmaktadırlar.

Bu gibi öğretmenler istidat ve ehliyetlerinden ötürü diğer emsallerine tercih edilerek ve kanun kuvvetiyle idari işlerde çalışırken kendilerinden daha ehliyetsizlerin öğretmenlikte kaldıkları için hizmetleri kademelerine sayılacak ve fakat bu muvaffakiyetli öğretmenler Millî Eğitim idare işlerinde çalıştırıldıklarından dolayı mağdur bırakılacaklardır.

Bu hal haksızlığın tam kendisidir. Bu sebepten bunların da hizmetlerini kademelerine saymak zarureti görülmüştür.

3. Yukarda açıklanan iki prensip komisyonumuzca kabul edilince Hükümet lâyihasının başlığını ve birinci maddeyi şu şekilde değiştirmek icabetti.

Başlık : (İlkokul Öğretmenleriyle İlkokul Öğretmenliğinden Gelip de Muhtelif Dereceli Okullarda ve Millî Eğitim Vekâleti Teşkilâtında Çalışanların Aylık Dereceleri hakkında Kanun.)

Madde 1 : Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenliği kadrosundan maaş alanlarla Millî Eğitim Vekâletine bağlı her dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan veya hut Millî Eğitim Vekillîği merkez ve vilâyetler teşkilâtında çalışmakta olanlardan :

a) 1938 yılında ve daha önceki yıllarda mesleke girmiş olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte almakta buldukları maaşları (50) liradan aşağı olanların (50) liraya, (50 lira dâhil),

b) 1938 yılından önce mesleke girmiş olup da (a) fıkrası gereğince maaşları yükseltilemlerle bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte (50) lira veya daha fazla aylık almakta bulunanların 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin her üç yılı için (50) lira üzerine birer derece daha ilâve edilerek aylıkları yükseltilir.

4. Hükümet teklifinin (e) fıkrası aynen kabul edilmiştir.

5. Hükümet teklifinin (2) nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

6. Hükümet teklifindeki (3) ncü madde geçici (1) nci madde şekline sokulması kanunun tekniğine daha uygun görülmüş ve bu maddedeki (2 ay) cümlesi (1 ay) şekline konulmuştu. Ayrıca bu fıkranın (Büyük Millet Meclisine sunulur.) cümlesinin sonundaki (ve) kelimesiyle başlayan cümle lüzumsuz görülerek kaldırılmıştır.

7. Hükümet teklifindeki (Muvakkat madde) (Muvakkat madde 2) şekline getirilmiş, cümledeki (Yürürlüğe girdiği) yeri (Neşri tarihinden önce) cümlesi haline konmuştur.

Bu maddenin (3 ncü fıkrasındaki ikinci satırı dahi (alanlarla) cümlesinin sonundaki bütün satırlar kaldırılarak (Millî Eğitim Vekâ-

letine bağlı her dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan daha önce özel okullarda çalışmış olanların bu okullarda geçen hizmetleri tertibinde hesaba katılır.) hükümü kabul edilmiştir.

8. Hükümet teklifindeki madde (4), ncü madde olarak aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

Madde 3 : Bu kanundan istifade ederek dereceleri yükseltileceklerin kıdem ve maaş bakımından bütün hakları 1 Mart 1954 ten itibaren başlar.

9. Hükümet teklifinin (5) nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Millî Eğitim Komisyonu

Reisi	Sözcü
Trabzon	Gümüşane
<i>M. R. Tarakcioğlu</i>	<i>V. M. Kocatürk</i>

Kâtip	
Kastamonu	Edirne
<i>Z. Termen</i>	<i>C. Köprülü</i>
Çorum	Ağrı
<i>H. A. Vural</i>	<i>K. Küfrevi</i>
	İmzada bulunamadı

Burdur	Bolu
<i>M. Özbek</i>	<i>Z. Danışman</i>
Kars	Rize
<i>T. Taşkıran</i>	Söz hakkım mahfuz
	<i>A. Morgil</i>
	İmzada bulunamadı

Seyhan	Yozgad
Söz hakkım mahfuz	<i>H. Üçöz</i>
<i>A. N. Asya</i>	

Denizli
Söz hakkım mahfuz
<i>F. Başaran</i>

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/722 - 2/549

Karar No. 89

5 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosundan maaş alanlarla ilköğretim müfettişi ve denetmenlerin aylık derecelerinde yapılacak değişiklik hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 22 . XII . 1953 tarihli ve 6/3564 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâ-yihası ile Millî Eğitim Komisyonunca tevhidten müzakere edilen Muğla Mebusu Nuri Özsan'ın bu mevzudaki kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Eğitim Vekili ve Maliye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet gerekçesinde de tafsilen arz ve izah edildiği üzere, 3656 sayılı Kanunun neşrinden önce özel idarelerin mali imkânsızlıkları dolayısıyla, o tarihlerde yürürlükte bulunan kanunların zamanında tatbik edilememesi yüzünden terfi imkânını bulamayan ve bu sebeple muallimlikte uzun yıllar hizmet etmiş olmalarına rağmen halen kıdemlerine nazaran çok aşağı derecelerde kalmış bulunan öğretmenlerin bu kayıplarının kısmen olsun telâfisini sağlamak ve bilâhara neşrolunan 5242 sayılı Kanunun tatminkâr olmayışı hattâ yeni adaletsizlikler yaratmış bulunması hasebiyle durumu ıslah maksadıyla bu lâ-yihanın sevkedilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakerelerden sonra lâ-yihayı bidayeten tetkik eden Millî Eğitim Komisyonunun tadilen kabul etmiş olduğu metin üzerinden maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve birinci maddenin ilk bendine (ilkokul öğretmenliğinden gelip de) ibaresinin ilâvesi kanunun mucip sebeplerine uygun mütalâa edilerek kabul edilmiştir. Birinci maddenin (a) fıkrasında 1938 ve daha önceki yıllarda mesleke girmiş olup da halen 50 liradan aşağı maaş alanların maaşlarının 50 liraya yükseltilmesi için kabul edilen hükmün mut-

lak olmayıp aynı maddenin (c) fıkrasındaki hükümlerle mukayyet bulunduğu raporla dereci kaydıyla ve (b) fıkrası ise Millî Eğitim Komisyonunun değiştirilme veçhile aynen kabul edilmiştir.

(a) ve (b) fıkralarına göre yapılacak yükseltmelerin 70 lira maaşla yapılmış olan tahdid komisyonumuz kadro imkânsızlıkları halinde 4598 sayılı Kanuna göre verilecek iki üst derece farkında dâhil olmak üzere 90 liraya yükseltmek suretiyle (c) fıkrasını tadilen kabul etmiştir.

Millî Eğitim Komisyonunun kabul ettiği (d) fıkrasına, maaş derecesinin yükseltilmesinde hesaba katılan müddetlerden artan kısmın üç yıl tecavüz ettiği hallerde doğacak güçlükleri bertaraf etmek maksadıyla (ancak bu suretle eklenecek müddetler iki seneyi geçemez.) ibaresinin ilâvesi komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Komisyonunca hazırlanan geçici birinci maddenin son cümlesi hükmü mezkûr komisyonun kabul ettiği 3 ncü maddesinde de mevcut olduğundan tekerrürüne meydan vermemek suretiyle maddeden çıkarılarak ve geçici ikinci maddenin ikinci fıkrası tayıyeditmek ve 3 ncü fıkrası aynen ve Millî Eğitim Vekâletine bağlı olmayan diğer vekâletlerle mülhak bütçeli idareler veya İktisadi Devlet Teşekküllerince idare edilmekte olan okullarda fiilen öğretmenlik yapanlardan bu kanunda yazılı vasıf ve şartları haiz bulunanların Millî Eğitim Vekâletine bağlı okullarda sonradan vazife almaları halinde bunların da bu kanun hükümlerinden faydalanmalarını temin maksadıyla maddenin sonuna komisyonumuz tarafından bir fıkra eklenmiştir.

Bu kanundan istifade edecek öğretmenler için muktazi kadroların istihsaline mütaallik kanun lâ-yihasının kısa bir zamanda Yüksek Meclise ge-

tirilerek 1 Mart 1954 tarihine kadar meriyete konulmasının mümkün olacağı Millî Eğitim Vekili tarafından ifade edilmiş olduğundan 3 ncü maddede, bu kanunun hükümlerinin 1 Mart 1954 tarihinden itibaren meriyete gireceği şeklinde tadil edilerek ve Hükümetin 5 nci maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyihası öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temnnisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

	Bu rapor sözcüsü	Kâtip Siird
Reiş Rize	Elâzığ	Siird
İ. Akçal Antalya	Ö. F. Sanaç Bolu	B. Erden Çanakkale
A. Sarıoğlu	Söz hakkım mahfuz	K. Akmanlar
	M. Güçbilmez	
Diyarbakır	Eskişehir	Gaziantep
Y. Azizoglu	A. Potuoğlu	E. Cenani
Giresun	Giresun	Gümüşane
A. Tüfekçioğlu	Söz hakkım mahfuz	K. Yörükoğlu
	M. Şener	
İstanbul	İzmir	İzmir
S. Oran	B. Bilgin	T. Güreker
Kırklareli	Kırşehir	Konya
Ş. Bakay	R. Özdeş	R. Birand
Konya	Malatya	Mardin
M. A. Ülgen	Söz hakkım mahfuz	R. Erten
	M. S. Eti	İmzada bulunamadı
Ordu	Rize	Seyhan
R. Aksoy	O. Kavrakoğlu	S. Bari
Siird	Sinob	Sivas
Söz hakkım mahfuzdur	S. Somuncuoğlu	H. İmre
M. D. Süalp	İmzada bulunamadı	
Trabzon		Zonguldak
Söz hakkım mahfuz		H. Balık
C. R. Eyüboğlu		

Muhalefet şerhi

Lâyihanın tanzim ve tertibindeki maksat ve gayenin sadece halen ilkokul öğretmeni bulunanların bu öğretmenlikte ziyaa uğ-

rıyan kıdem haklarının telâfisi olduğu ileri sürülemez. Zira lâyihada halen ortaokul öğretmeni bulunanların da ilkokul öğretmenliğinden ziyaa uğrıyan haklarının telâfisini derpiş ve temin eden hükümler de mevcuttur.

Yine lâyihaın maksat ve gayesinin umumi olarak, ilkokul öğretmenliğinde ziyaa uğrayan terfi ve kıdem haklarının telâfisi olduğu da iddia olunamaz. Çünkü halen hangi vazifede olursa olsun evvelce ilkokul öğretmenliğinde bulunup o hizmette iken kıdem ve terfi hakları ziyaa uğrayanların kâffesi değil bunlardan yalnız halen,

1. İkokul öğretmeni,
2. Ortaokul öğretmeni,
3. Millî Eğitim Vekâleti merkez ve vilâyetler teşkilâtına dâhil hizmetlerde bulunanların kıdem ve terfi haklarının telâfisi teklif olunmaktadır.

Bu itibarla lâyiha muayyen bir prensihe dayanmamaktadır.

Halen Millî Eğitim Vekâleti Teşkilâtında çalışmakta olanların haklarının telâfisi cihetine gidilerek evvelce aynı şekilde ilköğretim hizmetinde kıdem ve terfi hakları ziyaa uğramış bulunanlardan halen diğer vazifelerde, hattâ yine aynı Vekâlete bağlı Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü Teşkilâtında vazife görenler için bu hakkın tanınmaması adalete uygun olmaz.

İkokul öğretmenliğinden ayrılmak suretiyle diğer Devlet dairelerine geçmiş olanların köy yerine şehirlerde daha rahat çalışma ve yaşama imkânlarını elde etmiş oldukları ifade ve iddia olunmuş ise de yine şehirlerde hattâ Hükümet merkezinde Millî Eğitim Vekâleti Teşkilâtına geçmiş olanlar için de bu eddia aynen dermeyeran olunabileceğinden yerinde değildir.

Terfi ve kıdem haklarında vukubulan ziyanın telâfisi muamelesinin halen ortaöğretimde vazifeli bulunanlar hakkında da tatbiki cihetine gidildiğine göre birinci maddenin (a) fıkrası ile kabul edilen (50) lira aylık derecesinin ilkokul öğretmeni iken üç sene ayrıca tahsil yapan aynı müddet kıdemini başkaca kaybeden ve yine o müddet için memuriyet

aylık ve haklarını da terketmiş bulunan bu gibi öğretmenlerin bu tahsillerinin karşılığı olarak iktisabettikleri bir yüksek derecenin nazarı dikkate alınması suretiyle bu kanunun tanıdığı haklarla mahsubu cihetine gidilmeksizin kendileri için (60) liranın esas tutulması icabederken bu hususun da lâyhada nazarı

dikkate alınmaması doğru bir keyfiyet değildir.

Esasa tamamen taraftar bulunmakla beraber yukarda arzettiğim hususların lâyhaya ilâve edilmemesine muhalifim.

İstanbul Mebusu
Hâdi Hüsman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenleri kadrosundan maaş alanlarla ilköğretim müfettişi ve denetmenleri aylık derecelerinde yapılacak değişikliğe dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilkokul öğretmenliği kadrosundan maaş almakta olanlarla ilköğretim müfettiş ve denetmenlerinden :

a) 1938 yılında ve daha önceki yıllarda mesleke girmiş olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte almakta buldukları maaşları 50 liradan aşağı olanların aylıkları (c) fıkrasında yazılı esaslar dâhilinde 50 liraya kadar (50 lira dâhil) çıkarılır.

b) 1938 yılından önce mesleke girmiş olup da a fıkrası gereğince maaşları yükseltilemlerle bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 50 lira veya daha fazla aylık almakta bulunanların 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin her üç yılı için, 50 lira üzerine birer derece daha ilâve edilerek aylıkları yükseltilir.

e) a ve b fıkralarına göre yapılacak yükseltmeler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte alınan aylığın iki üst derecesini geçmeyeceği gibi 70 liranın da üstüne çıkamaz.

5242 sayılı Kanundan istifade etmiş olanların aylıkları bir dereceden fazla yükseltilemez.

d) a ve b fıkralarına göre maaşları yükseltilemlerin bu kanunla derece yükseltilmesinde hesaba alınan 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinden artan müddetler bu kanunda kazanılan maaş derecesinde geçmiş sayılır.

MADDE 2. — Birinci maddedeki esaslara göre yapılacak yükseltmeler usulü dairesinde tesbit edilmiş başarı esasına dayanır. Bu kanuna göre yapılacak maaş yükseltmelerinde kıdem, usulü dairesinde tesbit edilen başarısız geçmiş yıllarla infisaller hizmet müddetlerinden

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İlkokul Öğretmenleriyle İlkokul Öğretmenliğinden Gelip de Muhtelif Dereceli Okullarda ve Millî Eğitim Vekâleti Teşkilâtında Çalışanların Aylık Dereceleri hakkında Kanun

MADDE 1. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenliği kadrosundan maaş alanlara Millî Eğitim Vekâletine bağlı her dereceli öğretmen müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan ve yahut Millî Eğitim Vekilliği Merkez, Vilâyetler Teşkilâtında çalışmakta olanlardan :

a) 1938 yılında ve daha önceki yıllarda mesleke girmiş olup da bu kanunun meriyete girdiği tarihte almakta buldukları maaşlarının (50 liradan aşağı olanların maaşları (50) liraya (50 lira dâhil) çıkarılır.

b) 1938 yılından önce mesleke girmiş olup da (a) fıkrası gereğince maaşları yükseltilemlerle bu kanunun meriyete girdiği tarihte 50 lira veya daha fazla aylık almakta bulunanların 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin her üç yılı için 50 lira üzerine birer derece daha ilâve edilerek aylıkları yükseltilir.

e) (a) ve (b) fıkralarına göre yapılacak yükseltmeler bu kanunun meriyete girdiği tarihte alınan aylığın iki üst derecesini geçmeyeceği gibi 70 liranın da üstüne çıkamaz.

5242 sayılı Kanundan istifade etmiş olanların aylıkları bir dereceden fazla yükseltilemez.

d) (a) ve (b) fıkralarına göre maaşları yükseltilemlerin bu kanunla yükseltilmesinde hesaba alınan 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin artan müddetleri bu kanunla kazanılan maaş derecesinde geçmiş sayılır.

MADDE 2. — Birinci maddedeki esaslara göre yapılacak yükseltmeler usulü dairesinde tesbit edilmiş başarı esasına dayanır. Bu kanuna göre yapılacak maaş yükseltmelerinde kıdem usulü dairesinde tesbit edilen başarısız geçmiş yıllarla infisaller hizmet müddetinden indirile-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İlkokul öğretmenleriyle ilkokul öğretmenliğinden gelip de muhtelif dereceli okullarda ve Millî Eğitim Vekâleti teşkilâtında çalışanların aylık dereceleri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte Millî Eğitim Vekâletine bağlı ilkokul öğretmenliği kadrosundan maaş alanlarla ilkokul öğretmenliğinden gelip de Millî Eğitim Vekâletine bağlı her dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan ve yahut Millî Eğitim Vekillliği merkez, vilâyetler teşkilâtında çalışmakta olanlardan :

a) 1938 yılında ve daha önceki yıllarda mesleke girmiş olup da bu kanunun meriyete girdiği tarihte almakta buldukları maaşlarının (50) liradan aşağı olanların maaşları (50) liraya (50 lira dâhil) çıkarılır.

b) 1938 yılından önce mesleke girmiş olup da (a) fıkrası gereğince maaşları yükseltilemlerle bu kanunun meriyete girdiği tarihte (50) lira veya daha fazla aylık almakta bulunanların 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin her üç yılı için (50) lira üzerine birer derece daha ilâve edilerek aylıkları yükseltilir.

c) (a) ve (b) fıkralarına göre yapılacak yükseltmeler bu kanunun meriyete girdiği tarihte alınan aylığın iki üst derecesini geçmeyeceği gibi kadro imkânsızlıkları halinde 4598 sayılı Kanuna göre verilecek iki üst derece farkları dahi (90) liranın üstüne çıkamaz.

5242 sayılı Kanundan istifade etmiş olanların aylıkları bir dereceden fazla yükseltilemez.

d) (a) ve (b) fıkralarına göre maaşları yükseltilemlerin bu kanunla yükseltilmesinde hesaba alınan 1938 yılından önceki hizmet müddetlerinin üçte ikisinin artan müddetlere bu kanunla kazanılan maaş derecesinde geçmiş sayılır. Ancak bu suretle eklenecek müddetler iki seneyi geçemez.

MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İİ.

M. E. K.

indirilerek hesaplanır.

Durumu tesbit edilmemiş olan hizmet yılları başarılı geçmiş sayılır.

MADDE 3. — 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi gereğince kadrolarına nazaran iki üst dereceden maaş almakta olanlarından bu kanundan faydalanarak maaşları yükseltilecek'ler için yeni kadrolar alınmak üzere hazırlanacak kanun tasarısı en geç bu kanunun neş'inden itibaren iki ay içinde Büyük Millet Meclisine sunulur ve bu gibilerin kıdem ve maaş bakımından bütün hakları kadro kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı şartları haiz o'nlardan kendi arzularıyla meslekten ayrılmış olup da kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mesleğe girmiş bulunanların maaşlı devlet hizmetinde geçirdikleri müddet meslekteki hizmet müddetlerinin üçte birinden fazla olmamak şartıyla öğretmenlikte geçmiş sayılır.

Bu kanundan faydalanmaları mümkün iken seçimle alınmış vazifeler dolayısıyla kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiilen meslekte bulunmayanlar, mesleğe döndüklerinde meslekî kıdemlerine göre bu kanun hükümlerinden faydalanırlar.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilköğretim müfettişi kadrosundan maaş alanlarla ilköğretim müfettişi ve denetmenlerinden daha önce özel okul'arda çalışmış olanların bu okullarda geçen hizmetleri kıdemlerin tesbitinde hesaba katılır.

rek hesaplanır. Durumunu tesbit edilmemiş olan hizmet yılları başarıları geçmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 4598 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince kadrolarına nazaran iki üst derecede maaş almakta olanlardan bu kanundan faydalanarak maaşları yükseltilecekler için yeni kadrolar alınmak üzere hazırlanacak kanun lâyihası en geç bu kanunun neş'inden itibaren bir ay içinde Büyük Millet Meclisine sunulur. Ve bu kanundan istifade ederek dereceleri yükseltileceklerin kıdem ve maaş bakımından bütün hakları 1 Mart 1954 tarihinden itibaren başlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi arzuları ile meslekten ayrılmış olup da kanunun neşri tarihinden önce mesleğe girmiş bulunanların maaşlı devlet hizmetlerinde geçirdikleri müddet meslekteki hizmet müddetlerinin üçte birinden fazla olmamak şartıyla öğretmenlikte geçmiş sayılır.

Bu kanundan faydalanmaları mümkün iken seçimle alınmış vazifeler dolayısıyla kanunun meriyete girdiği tarihte fiilen meslekte bulunmayanlara mesleğe döndüklerinde meslekî kı-

B. K.

GEÇİCİ MADDE 1. — 4598 sayılı Kanunun 4 ncu maddesi gereğince kadrolarında iki üst derece maaş almakta olanlardır. bu kanundan faydalanarak maaşları yükseltilecekler için yeni kadrolar alınmak üzere hazırlanacak kanun lâ-yihası en geç bu kanunun neşrinden itibaren bir ay içinde Büyük Millet Meclisine sunulur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi arzuları ile meslekten ayrılmış olup da kanunun neşri tarihinden önce mesleğe girmiş bulunanların maaşlı Devlet hizmetlerinde geçirdikleri müddet meslekteki hizmet müddetlerinin üçte birinden fazla olmamak şartıyla öğretmenlikte geçmiş sayılır.

Kanunun meriyete girdiği tarihte ilkökul öğretmenliği kadrosundan maaş alanlarla, Millî Eğitim Vekâletine bağlı her dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan daha

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim Vekilleri memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>		<i>C. Yardımcı</i>
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili	
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	<i>Kenan Yılmaz</i>	
İçişleri Vekili	Dışişleri Vekili	
<i>E. Menderes</i>	<i>F. Köprülü</i>	
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili	
<i>H. Polatkan</i>	<i>R. S. Burçak</i>	
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili	
<i>K. Zeytinoglu</i>	<i>F. Çelikbaş</i>	
Sağlık ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili	
<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>	<i>E. Kalafat</i>	
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili	
<i>N. Ökmen</i>	<i>Y. Üresin</i>	
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili	
<i>H. Erkmen</i>	<i>S. Yırcalı</i>	

demlerine göre bu kanunun hükümlerinden faydalanırlar.

Kanunun meriyete girdiği tarihte ilkokul öğretmeni kadrosundan maaş alanlarla, Millî Eğitim Vekâletine bağlı her dereceli öğretim müesseselerinde öğretmenlik yapanlardan daha önce özel okullarda çalışmış olanların bu okullarda geçen hizmetleri kıdemlerin tesbitinde hesaba katılır.

MADDE 3. — Bu kanundan istifade ederek dereceleri yükseltileceklerin kıdem ve maaş bakımından bütün hakları 1 Mart 1954 ten itibaren başlar.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.

B. K.

önce özel okullarda çalışmış olanların bu okullarda geçen hizmetleri kıdemlerin tesbitinde hesaba katılır.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümleri 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Hükümetin 5 nci maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.